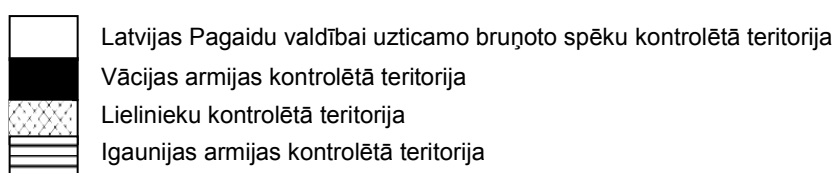
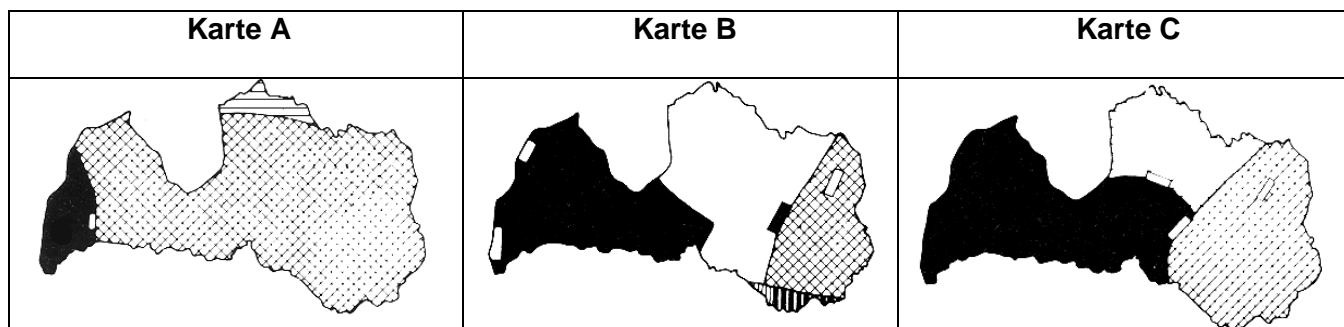

4. uzdevums. (4 punkti)

Uzmanīgi aplūkojiet kartes! Atbildiet uz jautājumiem un ierakstiet tabulā atbilstošus burtus!

1. Kāds Latvijas vēstures notikums attēlots dotajās kartēs?

- A Brīvības cīņas
- B Pirmā pasaules kara cīņas
- C 1905. gada revolūcija
- D Otrā pasaules kara cīņas

2. Sakārtojiet kartes hronoloģiskā secībā!

A C B A

B A C B

C B A C

D A B C

3. Atzīmējiet Latvijas Republikas sabiedrotos šajās cīņās!

- A Igaunija, Polija
- B padomju Krievija, Vācija
- C Igaunija, padomju Krievija
- D Zviedrija, Igaunija

4. Kurā Latvijas novadā cīņas beidzās pēdējās?

A Vidzemē

B Zemgalē

C Kurzemē

D Latgalē

1.	
2.	
3.	
4.	

5. uzdevums. (5 punkti)

Atrodiet norādītajam laikam atbilstošu vēstures notikumu un ierakstiet tabulā pareizo atbildes burtu! (Uzmanību! Viens notikums ir lieks.)

Laiks	Burts	Notikums
1 19. gs. 70. gadi		A Versaļas sistēma
2 768.–814. gads		B Vācijas impērijas izveidošana
3 8.–6. gs. p. m. ē.		C Berlīnes mūra krišana
4 20. gs. 20.–30. gadi		D Austrumeiropas valstu sovjetizācija
5 20. gs. 40. gadu otrā puse		E Lielā grieķu kolonizācija
		F Kārļa Lielā Franku impērijas pastāvēšana

6. uzdevums. (8 punkti)

Rūpīgi izlasiet tekstu!

1914. gada 1. augustā sākās **1**, kura rezultātā mainījās gan pasaules politiskā karte, gan starpvalstu attiecības. Jau 20. gs. sākumā lielākās Eiropas valstis bija apvienojušās divās militāri politiskās savienībās: Trejsavienībā (**2**) un Antantē (**3**). Tikai 1917. gada pavasarī karā Antantes pusē iestājās **4**. 1918. gada 11. novembrī noslēdza **5**, ar kuru izbeidza karadarbību, bet sākās ilgstošas sarunas par jaunu robežu noteikšanu, jaunas pasaules kārtības izveidi un ietekmes sadalīšanu pasaulē. Parīzes Miera konferencē piedalījās tikai uzvarētājas valstis, tāpēc Vācija un tās sabiedrotās miera noteikumus pamatoti uzskatīja par netaisnīgiem. 1919. gada 28. jūnijā Vācijas pārstāvji parakstīja **6**. Viena no Vācijai smagākajām prasībām bija **7** – karā radušos zaudējumu atlīdzināšana uzvarētājvalstīm. Lai turpmāk nepieļautu plašus starptautiskus konfliktus, izveidoja **8**, kuras uzdevums bija miera un drošības uzturēšana pasaulē.

Kādiem vārdiem jābūt ciparu 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 vietā? Izvēlieties pareizo atbildi un ierakstiet tabulā atbilstošo burtu!

1	A Pirmais pasaules karš B Francijas–Prūsijas karš C revolūcija Krievijā D Balkānu karš	5	A Versaļas miers B Kompjeņas pamiers C Altmarkas pamiers D Strazdumuižas pamiers
2	A Vācija, Krievija, Austrija B Francija, Krievija, Vācija C Vācija, Itālija, Austroungārija D Austroungārija, Serbija, Itālija	6	A Vestfālenes miers B Berlīnes miers C Versaļas miers D Parīzes miers
3	A Vācija, Krievija, Francija B Francija, Lielbritānija, Itālija C Lielbritānija, Krievija, Serbija D Lielbritānija, Francija, Krievija	7	A deportācijas B reparācijas C demilitarizācija D repartīcija
4	A ASV B Japāna C Spānija D Lielbritānija	8	A Apvienoto Nāciju Organizācija B Eiropas Savienība C Tautu Savienība D Ziemeļatlantijas alianse

1	2	3	4	5	6	7	8

7. uzdevums. (5 punkti)

Atrodiet katrai vēstures norisei atbilstošu cēloni! Ierakstiet tabulā pareizās atbildes burtu!
(Uzmanību! Otrajā stabiņā viens cēlonis ir lieks.)

Vēstures norise	Burts	Cēlonis
1 Antitotalitārās revolūcijas Austrumeiropas valstīs		A arkla izgudrošana
2 Zemkopības attīstība		B ekonomiskā un sociālā krīze valstī
3 Reformācija		C „pārbūves” politika Padomju Savienībā
4 Nacistu nākšana pie varas Vācijā 1933. gadā		D krīze katoļu baznīcā
5 Rietumromas impērijas sabrukums		E NATO paplašināšanās
		F Lielā tautu staigāšana

8. uzdevums. (6 punkti)

Ierakstiet, uz kuru vēstures periodu attiecas minētie vēstures jēdzieni! Vēstures periodus atzīmējiet ar:

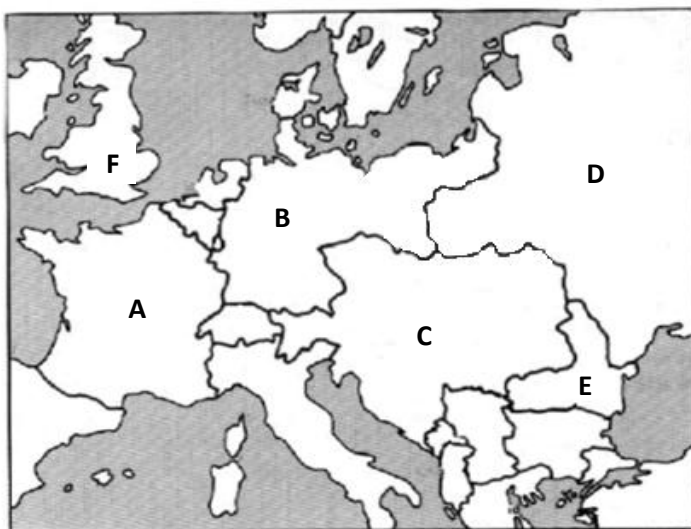
A – aizvēsture, B – senie laiki, C – viduslaiki, D – jaunie laiki, E – jaunākie laiki!

- 1 – feods
- 2 – holokausts
- 3 – merkantilisms
- 4 – domestikācija
- 5 – sovjetizācija
- 6 – polisa

1	
2	
3	
4	
5	
6	

9. uzdevums. (6 punkti)

Uzmanīgi aplūkojiet karti! Atbildiet uz jautājumiem un ierakstiet tabulā atbilstošus burtus!

1	
2	
3	
4	
5	
6	

- Kurš vēstures posms attēlots Eiropas politiskajā kartē?
A 1871–1914 **B** 1918–1939 **C** 1815–1871 **D** 1700–1800
- Kāda vēsturiska notikuma rezultātā izveidojās šāda politiskā situācija?
A Balkānu kari **B** 7 gadu karš **C** Napoleona kari **D** Pirmais pasaules karš
- Valsts, kuru šajā laikā dēvēja par „ielāpu impēriju”
- Valsts, kuras apvienošanu pabeidza kanclers Otto fon Bismarks
- Valsts, kurā notika A. Dreifusa process
- Valsts, kurā nostiprinājās divpartiju sistēma

Pēc darba vadītāja norādījuma atzīmējiet izvēlētās atbildes atbilžu lapā!

Rūpīgi iepazīstieties ar informācijas avotiem tekstu lapā! Izlasiet uzdevumus un izpildiet tos!

1. Ar kādām politiskām, ekonomiskām, sociālām problēmām saskārās sabiedrība Latvijā 20. gadsimta 80. gados? (3 punkti)

	Problēmas
Politika	
Ekonomika	
Sociālā sfēra	

2. Uzrakstiet vēstures jēdzienu skaidrojumus! (6 punkti)

Pārbūve (*perestroika*) _____

Tautas fronte _____

Diskriminācija _____

3. Izvēlieties un izskaidrojiet vēl trīs ar tēmu saistītus vēstures jēdzienus! (6 punkti)

• _____

• _____

• _____

Aizpilda
vērtētājs:

Vērtētāja
kods:

1. _____

2. _____

3. _____

4. Izmantojot informācijas avotus un savas zināšanas, uzrakstiet piecus vēstures notikumus, kas liecina par Latvijas tautas iesaistīšanos sabiedriskajos un politiskajos notikumos 20. gadsimta 80. gadu otrajā pusē! Uzrakstiet tam atbilstošu cēloni! (10 punkti)

Notikums	Cēlonis

4. _____

5. Izlasiet informācijas avotus B un C! Uzrakstiet, kādu politisko mērķi izvirzīja Latvijas Tautas fronte! (1 punkts)

5. _____

6. Izmantojot informācijas avotus un savas zināšanas, uzrakstiet, kādas metodes Latvijas Tautas fronte piedāvāja mērķa sasniegšanai! (5 punkti)

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

6. _____

7. Izlasiet informācijas avotus B, C un D! Uzrakstiet trīs Latvijas Tautas frontes prasības, kas tika iekļautas 1990. gada 4. maija Deklarācijā! (3 punkti)

- _____
- _____
- _____

7. _____

8. Izlasiet avotu F! Uzrakstiet, kā Latvijas Tautas fronte izmantoja „Solidaritātes” pieredzi! (3 punkti)

- _____
- _____
- _____

8. _____

9. Izlasiet informācijas avotu E! Uzrakstiet, kāpēc Interfrontes vadītāji uzstājās pret Latvijas neatkarības atjaunošanu! (3 punkti)

- _____
- _____
- _____

9. _____

10. Uzrakstiet, kādas politiskas problēmas attēlotas avotā G! (2 punkti)

- _____
- _____

10. _____

11. Kādi tā laika simboli attēloti avotā G? Paskaidrojiet tos! (4 punkti)

Simbols	Skaidrojums

11. _____

12. Izmantojot savas zināšanas, uzrakstiet divus notikumus, kuri pēc 1990. gada 4. maija Deklarācijas pasludināšanas būtiski veicināja Latvijas neatkarības atgūšanu. Pamatojiet savu viedokli! (4 punkti)

Notikums	Pamatojums

12. _____

Kopā par
2. daļu:

Avots A

Politoloģes viedoklis par notikumiem Latvijā

Pastāv divas atšķirīgas interpretācijas par to, kas izraisīja PSRS un citu komunistisko režīmu sabrukumu. Vienas interpretācijas pautāji skaidro, ka vislielākais nopelns ir Gorbačovam un citiem kompartijas vadītājiem, kas ievēda reformas, toties otra interpretācija uzsver, ka izšķirīga loma bija revolūcijai „no apakšas”. Arguments par tautas revolūciju ir pārliecinošāks, jo sevišķi – vērojot notikumus Latvijā un kaimiņu zemēs. Katru reizi, kad parādījās kāda jauna iniciatīva no apakšas, varas orgānu pirmā reakcija bija to apspiest, un, redzot, ka ar to vairs neko nevarēja panākt, sekoja kompartijas mēģinājums nostāties tautas kustības priekšgalā.

To varēja vērot gan tad, kad izveidojās Tautas fronte, gan iepriekš, kad individuāli cilvēki un grupējumi, kā Helsinki 86 un Vides aizsardzības klubs, sāka organizēt sanāksmes un demonstrācijas. Atmosfēra sākumā, kad cilvēki no tautas organizēja gājienus un piemiņas brīžus simboliski nozīmīgos datumos – 14. jūnijā, 23. augustā, 18. novembrī un 25. martā –, viņi saskārās ar draudiem un vajāšanu. Bet tas, ka ļaudis vairs neļāva sevi iebaidīt, norādīja uz revolucionāru apziņas maiņu lielā tautas daļā. Kur viņi ņēma šo drosmi? Varētu minēt daudzus apstākļus, bet noteicošais bija izpratne, ka „ja ne tagad, tad kad” un „ja ne mēs, tad kas?”. Latvijas, Igaunijas un Lietuvas tautas var būt lepnas par to, ka laikā no 1987. līdz 1991. gadam viņu vārds izskanēja visā pasaulē.

(R. Kārklīņa. *Brīvību, brīvību! // Sestdiena, 1999. g. 6. nov.*)

Avots B

No Latvijas Tautas frontes statūtiem

VISPĀRĪGIE PRINCIPI

1. Latvijas Tautas fronte (LTF) ir tautas patriotiskās un politiskās aktivitātes rezultātā izveidojusies sabiedriski politiska organizācija, demokrātisko spēku apvienība, cīņai par neatkarīgu un demokrātisku Latvijas valsti, kas nodrošinātu cilvēka cienīgus dzīves apstākļus visiem Latvijas iedzīvotājiem.

DARBĪBAS PAMATFORMAS

6. Savus mērķus Latvijas Tautas fronte īsteno daudzveidīgā darbībā, tai skaitā:

- izstrādā likumprojektus, propagandē tos un iesniedz likumdošanas iniciatīvas kārtībā valsts varas orgāniem(...);
- piedalās visu līmeņu vēlēšanu procesos, izstrādā un apspriež savu deputātu kandidātu programmas, izvirza savus pārstāvjus vēlēšanu komisijās(...);
- rīko tautas aptaujas un veic sabiedriskās domas pētīšanu;
- organizē demonstrācijas, mītiņus, piketus un citus publiskus pasākumus, atzīmē nacionālās piemiņas dienas un svētkus(...);
- veido savus masu informācijas līdzekļus.

(*Latvijas Tautas frontes 2. kongress. Programma, statūti, rezolūcija. R., 1990*)

Avots C

Latvijas Tautas frontes vēlēšanu platforma 1990. gada Augstākās Padomes vēlēšanām

Jaunievēlētajai Latvijas Augstākajai Padomei jārada visi priekšnoteikumi, kas sekmētu Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanu.

Vispirms konsekventi jāpieņem objektīvs lēmums Molotova–Ribentropa pakta seku likvidēšanai, kvalificējot 1940. gada LPSR pasludināšanu un iestāšanos PSRS par nelikumīgu.

Latvijas Augstākajai Padomei likumdošanas ceļā jānodrošina vairākpārtales demokrātijas izveide, PSKP un valsts varas, pārvaldes un jebkuras citas sabiedriskas organizācijas vai partijas ideoloģijas monopola novēršana Latvijā.

(*Pasaules vēsture vidusskolai. Hrestomācija, III. R., 2004*)

Avots D

Latvijas PSR Augstākās Padomes deklarācija „Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu”

1990. gada 4. maijā

Latvijas PSR Augstākā Padome nolēmj:

1. Atzīt starptautisko tiesību pamatprincipu prioritāti par valststiesību normām, uzskatīt par prettiesisku PSRS un Vācijas 1939. gada 23. augusta vienošanos un no tā izrietošo 1940. gada 17. jūnija Latvijas Republikas suverēnās valsts varas likvidēšanu PSRS militārās agresijas rezultātā.
2. Pasludināt par spēkā neesošu kopš pieņemšanas brīža Latvijas Saeimas 1940. gada 21. jūlijā pieņemto deklarāciju „Par Latvijas iestāšanos Padomju Sociālistisko Republiku Savienībā”.
3. Atjaunot Satversmes sapulces 1922. gada 15. februārī pieņemtās Latvijas Republikas Satversmes darbību visā Latvijas teritorijā. Latvijas valsts oficiālais nosaukums ir Latvijas Republika, saīsināti – Latvija.
5. Noteikt Latvijas Republikas valsts varas *de facto* atjaunošanai pārejas periodu, kurš beidzas ar Latvijas Republikas Saeimas sasaukšanu. Pārejas periodā augstāko valsts varu Latvijā realizē Latvijas Republikas Augstākā Padome.
6. Uzskatīt par iespējamu pārejas periodā piemērot Latvijas PSR Konstitūcijas normas un citus likumdošanas aktus, kas šīs deklarācijas pieņemšanas brīdī darbojas Latvijas teritorijā, ciktāl tie nav pretrunā ar Latvijas Republikas Satversmes 1., 2., 3. un 6. pantu.

(*G. Kurlovičs, A. Tomašūns. Latvijas vēsture vidusskolai, II. R., 2000*)

Avots E**Latvijas PSR Darbaļaužu internacionālās frontes izplatītā lapīņa 1990. gada novembra sākumā**

Padomju Sociālistisko Republiku Savienība – pasaulē pirmā sociālistiskā valsts, autoritāti ieguvusi lielvalsts, tiek grauta ar nacionālistu, politisko avantūristu, ēnu ekonomikā radušās jaunās buržuāzijas uzbrukumiem. Kas mums atlicis no konstitucionālām tiesībām uz darbu, uz dzīvojamo platību, uz mācībām, uz atpūtu? Ko iesākt ar bēgļiem, kuru skaitu drīzumā papildinās krievu valodā runājošie Latvijas iedzīvotāji? Kas atbildēs par tūkstošiem pārbūves perioda upuru?

Biedri! Atteikšanās no Lielā Oktobra svētkiem ir atteikšanās no mūsu vēstures, no mūsu valsts, no sociālisma. Tā ir labprātīga pāreja profašistisku, antidemokrātiski noskaņotu saimnieku verdzībā.

(Okupācijas varu politika Latvijā. 1939–1991. R.)

Avots F**Tautas Frontes vadītājs D. Īvāns par „Solidaritātes” ietekmi**

1980. gadā dibinātās poļu arodbiedrības „Solidaritāte” nosaukums lieliski simbolizēja visu Austrumeiropas jaunāko laiku revolūciju būtību. „Solidaritāte” kļuva par Padomju Savienības pakļauto tautu pretestības kustību garīgo simbolu un uzsvēra mūsu cīņas relatīvi mierīgo, nevardarbīgo un demokrātisko raksturu.

Svarīgākā poļu „Solidaritātes” mācība mums, kas 1988. gadā dibināja Latvijas Tautas fronti, tomēr bija nevardarbīgas pretošanās piemērs. Ar varu pret varu nevarēja, jo tad mēs būtu zaudētāji. Kremļis to ļoti labi zināja un visu neatkarības cīņu periodu centās izprovocēt vardarbību. Tādēļ Baltijas tautu kustības no „Solidaritātes” mācījās izmantot pat totalitārā valstī esošās formālās demokrātijas tiesības: tiesības uz biedrošanos, tiesības uz kritiku, tiesības izvirzīt kandidātus padomju vēlēšanās.

(Dainis Īvāns. Būs solidaritāte, būs Eiropa... no Atgriešanās Eiropā ar dziesmotām revolūcijām. R., 2005)

Avots G

Franču karikatūra, 1990.

1990

EKSĀMENS VĒSTURĒ
12. KLASEI
2009. gada 3. jūnijā
SKOLĒNA DARBA LAPA
3. daļa

KODS

									-			V	E	S
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	---	---	---

Izvēlieties vienu no tematiem un uzrakstiet apmēram 200 vārdus garu pārspriedumu par to! Pamatojiet savu viedokli, strukturējiet pārsprieduma saturu, izmantojiet atbilstošus vēstures faktus un lietojiet vēstures jēdzienus, uzrakstiet secinājumus!

Atzīmējiet tematu, kuru jūs izvēlējāties!

- Agrārā reforma Latvijas Republikā (20. gs. 20. gadi): īstenošana un sekas.
- Senās Romas impērijas iekarošanas politika un virzieni.
- Pasaules lielvalstis „aukstā kara” periodā: konflikti un to risinājumi.
- „Zviedru laiki” Vidzemē: vērtējumu daudzveidība.

Uzmetumam.

Fakti _____

Jēdzieni _____

Teksta plānojums (struktūra)
